

EUROOPA KOHTU OTSUS

15. jaanuar 1986*

[...]

Kohtuasjas 41/84,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Prantsuse Vabariigi Cour de cassation'i esitatud taotlus, millega soovitakse nimetatud kohtus pooleli olevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

Pietro Pinna

ja

Caisse d'allocations familiales de la Savoie,

eelotsust määruse (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pereliikmete suhtes (EÜT L 149, 5.7.1971, lk 2; EÜT eriväljaanne 05/01, lk 35) artikli 73 lõike 2 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president A. J. Mackenzie Stuart, kodade esimehed U. Everling, K. Bahlmann ja R. Joliet, kohtunikud G. Bosco, T. Koopmans, O. Due, Y. Galmot ja T. F. O'Higgins,

kohtujurist: G. F. Mancini,

kohtusekretär: peaadministraator H. A. Rühl,

arvestades märkusi, mille Euroopa Kohtule esitasid:

- a) põhikohtuasja hageja Pietro Pinna, esindaja: Conseil d'État ja Prantsusmaa Cour de cassation'i *avocat* A. Lyon-Caen,
- b) põhikohtuasja kostja Caisse d'allocations familiales de la Savoie, esindaja: Pariisi Advokatuuri liige J.-P. Desache,
- c) Prantsuse valitsus, esindaja: välisministeeriumi välisasjade sekretär P. Pouzoulet,
- d) Kreeka valitsus, esindaja: Kreeka Brüsselis asuva alalise esinduse Euroopa Ühenduste juures õigustalituse ametnik E. Tsekouras,
- e) Itaalia valitsus, esindajad: Consiglio di Stato koja esimees ja välisministeeriumi diplomaatiliste vaidlusküsimuste, lepingute ja õigusasjade osakonna juhataja A. Squillante, keda abistas *Avvocato dello Stato* P. Ferri,

---

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

f) Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: õigusnõunik J. Griesmar, keda abistas Brüsseli Advokatuuri liige F. Herbert,
g) Euroopa Ühenduste Nõukogu, esindaja: õigustalituse nõunik J. Carberry,

kuulanud ära 21. mail 1985 toimunud istungil esitatud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

Põhjendused

1. Oma 11. jaanuari 1984. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 15. veebruaril 1984, esitas Prantsusmaa Cour de cassation EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Euroopa Kohtule kaks eelotsuse küsimust nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pereliikmete suhtes (EÜT L 149, 5.7.1971, lk 2; EÜT eriväljaanne 05/01, lk 35) mitmete sätete tõlgendamise kohta.

2. Need küsimused tõusetusid kohtumenetluses, mis algatati seoses asjaoluga, et Caisse d'allocations familiales de la Savoie keeldus maksmast hr Pinna'le 1977. ja 1978. aasta teatud perioodide eest perehüvitisi.

3. Hr Pinna, kes on Itaalia kodanik, elab koos oma abikaasa ja kahe lapse Sandro ja Rosettaga Prantsusmaal. 1977. aastal sõitsid lapsed koos oma emaga Itaaliasse ja viibisid seal pikalt. Caisse d'allocations familiales de la Savoie keeldus maksmast hr Pinna perele perehüvitisi Sandro puhul perioodi eest 1. oktoobrist kuni 31. detsembrini 1977 ja Rosetta puhul perioodi eest 1. oktoobrist 1977 kuni 31. märtsini 1978, põhjendades keeldumist sellega, et hüvitisi peaks maksma Aquila ehk piirkonna, kus lapsed asjaomasel ajal elasid, riiklik sotsiaalkindlustusamet Istituto nazionale della previdenza sociale.

4. Cour de cassation'i eelotsusetaotlusest ilmneb, et Prantsusmaa code de la sécurité sociale (sotsiaalkindlustusseadustiku) artikli 511 kohaselt on igal Prantsusmaal elaval Prantsusmaa või muu riigi kodanikul, kellel leibkonna peana või muudel asjaoludel on vähemalt üks tema poolt ülalpeetav laps, kes samuti elab Prantsusmaal, õigus iga sellise lapse eest saada artiklis L. 510 viidatud perehüvitisi. Vastavalt 10. septembri 1946. aasta määruse (décret) nr 46-2880, mida on muudetud 29. juuni 1965. aasta määrusega nr 65-524, artiklile 6 ja 10. detsembri 1946. aasta määruse, mida on muudetud 17. märtsi 1978. aasta määrusega, artiklile 2 loetakse Prantsusmaa elanikuks last, kes on alaliselt elanud Prantsusmaal, kuid viibib ajutiselt ühel või mitmel korral väljaspool Prantsusmaad, ent ühe kalendriaasta jooksul maksimaalselt kolmekuulise perioodi jooksul, säilitades oma perekondlikud sidemed Prantsusmaal. Vaidlusaluse otsuse aluseks tundub olevat määruse (EMÜ) nr 1408/71 artikli 73 lõige 2, mille kohaselt on töötajal, kelle suhtes kohaldatakse Prantsusmaa õigusakte, õigus saada väljaspool Prantsusmaad mõnes teises liikmesriigis

elavatele pereliikmetele peretoetust, mis on ette nähtud selle liikmesriigi õigusaktidega, mille territooriumil need pereliikmed elavad; töötaja puhul peavad olema täidetud tööhõivealased tingimused, mis annavad Prantsusmaa õigusaktide kohaselt õiguse selliseid hüvitisi saada.

5. Hr Pinna poolt algatatud apellatsioonimenetlusega seoses taotleb Cour de cassation Euroopa Kohtult eelotsust

1) 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 artikli 73 lõike 2 õiguspärasuse ja jätkuva kohaldatavuse kohta ning

2) nimetatud sättes sisalduva sõna “elamine” tõlgendamise kohta.

6. Määruse (EMÜ) nr 1408/71 artikli 73 lõige 1 sätestab:

“Töötajal, kelle suhtes kohaldatakse mõne muu liikmesriigi õigusakte peale Prantsusmaa, on õigus saada esimesena nimetatud liikmesriigi õigusaktide kohast perehüvitist oma pereliikmetele, kes elavad mõne teise liikmesriigi territooriumil, nii nagu elaksid nad esimesena nimetatud riigi territooriumil.”

7. Artikli 73 lõige 2, mida tsiteeriti eespool, sätestab teistsuguse reegli töötajate suhtes, kelle suhtes kohaldatakse Prantsusmaa õigusakte, kui nende pereliikmed elavad mõnes muus liikmesriigis, mitte Prantsusmaal.

8. Määruse (EMÜ) nr 1408/71 artikkel 98 (nüüdne artikkel 99) sätestab:

“Enne 1. jaanuari 1973 vaatab nõukogu komisjoni ettepanekul uuesti läbi küsimused, mis on seotud perehüvitiste maksimisega pereliikmetele, kes ei ela pädeva riigi territooriumil, et leida kõigi liikmesriikide jaoks ühetaoline lahendus.”

9. Euroopa Kohtule esitatud dokumentidest ilmneb, et 10. aprillil 1975 – uute liikmesriikide liitumise tõttu mõnevõrra hilja – esitas komisjon nõukogule ettepaneku uue määruse kehtestamiseks (EÜT C 96, 29.4.1975, lk 4). Nimetatud ettepanekus soovitas komisjon kehtestada üldkohaldatava põhimõtte, mille kohaselt töötamise riigi õigusaktidega ette nähtud perehüvitisi tuleb maksta vaatamata sellele, millises riigis elavad töötaja pereliikmed. Sellist lahendust toetasid ka Euroopa Parlament (14. oktoobri 1975. aasta arvamus, EÜT C 257) ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (24. septembri 1975. aasta arvamus (EÜT C 286)). Nõukogu arutas seda küsimust 18. detsembril 1975 ja 9. detsembril 1976 toimunud istungitel, ent otsuseni ei jõudnud.

10. Hr Pinna väidab artikli 73 lõike 2 õiguspärasuse osas, et selle sätte mõjul vähendatakse toetusi ning et ühenduse liikmesriikide kodanikke, kes töötavad Prantsusmaal, koheldakse ülejäänud üheksas liikmesriigis töötavate isikutega võrreldes erinevalt. Hr Pinna on seisukohal, et selline diskrimineerimine ei ole õigustatud mingite poliitiliste, majanduslike ega õiguslike kaalutlustega. Euroopa Kohus on vanaduspensionite osas otsustanud, et artikkel 51 võimaldab nõukogul anda võõrtöötajatele õigusi, ent mitte võtta võõrtöötajatelt neid õigusi, mis neile kuuluvad siseriiklike õigusaktide kohaselt. Hr Pinna väidab, et vanaduspensionite kohta kehtiv

kehtib ka perehüvitiste kohta. Töötamise riigi õigusaktide (õiguste omistamine) ja töötaja perekonna elukohariigi õigusaktide (hüvitiste olemus ja summa) samaaegse kohaldamise eesmärk ei seisne sotsiaalse kaitse vähendamises. Seega väidab hr Pinna, et artikli 73 lõige 2 on vastuolus asutamislepingu artikliga 51. Hr Pinna arvates sätestati artiklis 51 hüvitiste “eksporditavuse” põhimõte. Sellest põhimõttest tuleneb, et mis tahes rahalise hüvitise saajal on õigus artikli 51 alusel nõuda, olenemata sellest, kuhu ta ise või tema perekond otsustab elama asuda, et tasumisele kuuluvad hüvitised makstaks tema poolt valitud paigas. Artikli 73 lõikest 2 tulenev teatud sotsiaalhüvitise kategooria osaline “mitte-eksporditavus” on vastuolus artiklis 51 sätestatud üldise põhimõttega. Kuna artikli 73 lõige 2 sätestab Prantsusmaa perehüvitiste “mitte-eksporditavuse”, rikutakse sellega asutamislepingu artiklit 51.

11. Caisse d'allocations familiales de la Savoie kui põhikohtuasja kostja väidab, et artikli 73 lõige 2 on kooskõlas asutamislepingu artiklitega 48 ja 51. Artikkel 51 sätestab, et võõrtöötajatele tuleb igal juhul maksta hüvitisi. Artikli 73 lõige 2 tagab, et võõrtöötajale makstakse alati peretoetusi olenemata sellest, kus elab tema perekond. Ehkki toetust maksma kohustatud asutused ja toetuste suhtes kohaldatavad õigusaktid võivad artikli 73 lõike 1 kohaldamisalasse kuuluvate töötajate puhul erineda, on töötajate õigus peretoetustele sellegipoolest tagatud. Caisse d'allocations familiales de la Savoie arvates on artikli 73 lõige 2 kooskõlas asutamislepingu artikliga 7, kuna see ei tekita mingit võõrtöötajate erinevast kohtlemisest tulenevat diskrimineerimist. On vaieldamatu, et mõnedel juhtudel võivad võõrtöötaja hüvitised väheneda sõltuvalt sellest, kus elab tema perekond, ent see peegeldab vaid erinevusi siseriiklike õigusaktide vahel, eriti hüvitise suuruse osas. Seega ei tekita artikli 73 lõige 2 iseenesest mingit diskrimineerimist. Seetõttu on artikli 73 lõike 2 sätted Caisse d'allocations familiales de la Savoie hinnangul kooskõlas ühenduse õigusega.

12. Prantsuse valitsuse arvates on artikli 73 lõige 2 õiguspärane. Sellest sättest tulenevad kohtlemise erinevused ei kujuta endast diskrimineerimist, mis on vastuolus asutamislepingu artiklitega 7, 48 ja 51. Töötajate, kes ei ole Prantsusmaa kodanikud, ent kelle suhtes kohaldatakse Prantsusmaa õigusakte, kohtlemise erinevus tuleneb tegelikult erinevates liikmesriikides kehtivate peretoetuste süsteemide erinevustest. Sellise erineva kohtlemise likvideerimiseks tuleks ühtlustada siseriiklikke sotsiaalkindlustussüsteeme, mis aga ei ole määruse nr 1408/71 eesmärk; selle määruse eesmärk on pelgalt kooskõlastada nimetatud süsteeme, et kaotada töötajate liikumisvabaduse takistused sotsiaalkindlustuse valdkonnas.

13. Kreeka valitsus väidab, et määruse nr 1408/71 eesmärk on tagada kõikide ühenduse piires liikuvate töötajate, kes on liikmesriikide kodanikud, võrdne kohtlemine erinevate liikmesriikide õigusaktide alusel ning neile sotsiaalkindlustushüvitiste maksmine. Seega tuleks kogu ühenduses ühetaoliselt lahendada probleemid, mis seonduvad perehüvitiste maksimisega töötajatele, kelle suhtes kohaldatakse sellise liikmesriigi õigusakte, mis ei ole nende pereliikmete elukohariik. Kreeka valitsuse arvates eeldasid määruse autorid seda vajadust artikli 98 koostamisel. Ühetaolise lahenduse saavutamine artikli 98 mõistes seisneb selles, et aluseks võetakse see riik, kus töötaja töötab. Samuti väidab Kreeka valitsus, et töötaja töötamise riigis kehtivast süsteemist lähtumine on kooskõlas nii määruse nr 1408/71 mõttega, kuna selle määruse eesmärk on tagada töötajate liikumisvabaduse ühenduses, kui ka sotsiaalkindlustuse valdkonnas oma ja võõrtöötajate

võrdse kohtlemise põhimõttega. Kreeka valitsus on seisukohal, et artikli 73 lõige 2 ei ole põhjendatud niivõrd, kui see ei taga oma ja võõrtöötajate võrdset kohtlemist perehüvitiste maksmisel juhul, kui töötaja pereliikmed elavad riigis, milleks ei ole töötaja enda elukohariik. Võõrtöötajal peab olema õigus saada sotsiaalkindlustushüvitisi vastavalt nendele õigusaktidele, mida tema suhtes kohaldatakse ja mille alusel ta maksab makse.

14. Itaalia valitsus väidab, et artikli 73 lõige 2 võimaldab diskrimineerimist ühes ja samas riigis töötavate töötajate kodakondsuse alusel. Euroopa Kohtu väljakujunenud pretsedendiõigusest tuleneb, et õigusaktid, mille alusel töötaja mis tahes liikumise puhul ühest liikmesriigist teise vähendatakse tema sotsiaalkindlustusalaseid õigusi, on vastuolus asutamislepingus töötajate liikumisvabaduse suhtes ette nähtud tagatistega. Peretoetuste summa arvutamiseks elukohariigi õigusaktide kohaldamise eesmärk on vähendada töötajale Prantsusmaa õigusaktide alusel kuuluvate õiguste sisu.

15. Komisjoni arvates on artikli 73 lõige 2 kooskõlas asutamislepingu artikliga 51. Komisjon ei eita, et teatud juhtudel võib artikli 73 lõike 2 kohaldamisest johtuda, et töötajal, kelle lapsed elavad teises liikmesriigis, makstakse peretoetusi, mis on väiksemad toetustest, mida makstaks siis, kui tema pereliikmed elaksid Prantsusmaal või kui Prantsusmaal makstavad peretoetused laieneksid teises liikmesriigis elavatele pereliikmetele. Samas on komisjon seisukohal, et artikli 73 lõikest 2 ei tulene asutamislepinguga vastuolus olevat diskrimineerimist. Komisjoni arvates on kirjeldatud erinevuste põhjuseks asjaolu, et määrusega nr 1408/71 on soovitud saavutada asutamislepingu artikli 51 eesmärgid sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise teel isikute liikumisvabaduse takistuste kõrvaldamiseks.

16. Nõukogu hinnangul seavad eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimused artikli 73 lõike 2 õiguspärasuse kahtluse alla kahel põhjusel. Esimene põhjus seisneb selles, et artikli 73 lõike 2 näol on tegemist erandiga, millele algusest peale seati ajaline piirang ehk 1. jaanuar 1973. Teise põhjusena on toodud esile asjaolu, et teiste liikmesriikide kodanikest töötajatele, kelle suhtes kohaldatakse Prantsusmaa õigusakte, saab väidetavalt osaks kahekordne diskrimineerimine – ühelt poolt võrreldes Prantsusmaa kodanikest töötajatega ja teiselt poolt võrreldes töötajatega, kelle suhtes kohaldatakse mõne teise liikmesriigi (mitte Prantsusmaa) õigusakte. Nõukogu väidab, et sellist kahekordset diskrimineerimist ei eksisteeri. Prantsuse töötajad ja välismaalastest töötajad saavad Prantsusmaal ühesuguseid toetusi. Prantsuse töötajad kaotavad õiguse toetustele kolme kuu möödudes, kui nende lapsed ei ela enam Prantsusmaa territooriumil, võõrtöötajad aga saavad toetusi määruse nr 1408/71 alusel laste eest, kes elavad liikmesriigis, milleks ei ole Prantsusmaa. Lisaks ei tulene nõukogu arvates diskrimineerimist ka võõrtöötajate erinevast kohtlemisest erinevates liikmesriikides, kuna liikmesriikide sotsiaalkindlustusalased õigusaktid kuuluvad pelgalt kooskõlastamisele. Igal liikmesriigil on sotsiaalkindlustuse valdkonnas õigus jätkuvalt iseseisvalt määratleda hüvitiste olemus ja suurus, kuna artikkel 51 ei kohusta nõukogu looma ühtset sotsiaalkindlustussüsteemi ühenduse liikmesriikide tarbeks.

Esimene küsimus

17. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimusele vastamisel tuleb kõigepealt juhtida tähelepanu asjaolule, et nõukogu 25. septembri 1958. aasta määruse nr 3/58 võõrtöötajate

sotsiaalkindlustuse kohta (EÜT 1958, lk 561) artikkel 40 sätestas, et palgatöötajatel ja nendega võrdsustatud töötajatel, kes töötavad ühes liikmesriigis ja kelle lapsed elavad alaliselt või kasvavad üles teise liikmesriigi territooriumil, on õigus selliste laste eest saada peretoetusi esimesena nimetatud liikmesriigi õigusaktide alusel, ent teisena nimetatud liikmesriigi õigusaktides ette nähtud toetussummade piires.

18. Määrusega nr 1408/71 muudeti võõrtöötajate lastega seotud eeskirju, laiendades hüvitiste ulatust, mida võõrtöötajatel on õigus nõuda. Määrus annab neile õiguse saada perehüvitisi, milleks on “kõik perekonna väljaminekute katmiseks antavad rahalised või mitterahalised hüvitised” (artikli 1 punkti u alapunkt i), samas kui määruse nr 3/58 alusel oli neil õigus saada ainult peretoetusi ehk “korrapärasest rahalist toetust, mida antakse sõltuvalt pereliikmete arvust ja vanusest” (määruse nr 1408/71 artikli 1 punkti u alapunkt ii).

19. Võõrtöötajate osas, kes töötavad ühes liikmesriigis, ent kelle pere elab teises liikmesriigis, eristatakse määruses nr 1408/71 Prantsusmaal töötavaid töötajaid teistes liikmesriikides töötavatest töötajatest. Artikli 73 lõige 1 sätestab, et töötajal, kelle suhtes kohaldatakse mõne muu liikmesriigi õigusakte peale Prantsusmaa, on õigus saada esimesena nimetatud liikmesriigi õigusaktide kohast perehüvitist oma pereliikmetele, kes elavad mõne teise liikmesriigi territooriumil, nii nagu elaksid nad esimesena nimetatud riigi territooriumil. Artikli 73 lõige 2 sätestab, et töötajal, kelle suhtes kohaldatakse Prantsusmaa õigusakte, on õigus saada väljaspool Prantsusmaad mõnes teises liikmesriigis elavatele pereliikmetele peretoetust, mis on ette nähtud selle liikmesriigi õigusaktidega, mille territooriumil tema pereliikmed elavad.

20. Seoses kohtlemise erinevusega artikli 73 lõike 1 kohaldamisalasse kuuluvate töötajate ja artikli 73 lõike 2 kohaldamisalasse kuuluvate töötajate vahel tuleb märkida, et asutamislepingu artikkel 51 näeb ette liikmesriikide õigusaktide kooskõlastamise, mitte ühtlustamise. Seega võivad liikmesriikide sotsiaalkindlustussüsteemid ja järelikult ka liikmesriikides töötavate isikute õigused artikli 51 alusel endiselt olla erinevad. Niisiis ei mõjuta asutamislepingu artikkel 51 erinevate liikmesriikide sotsiaalkindlustussüsteemide sisulisi ja menetluslikke erinevusi ega seega ka liikmesriikides töötavate isikute õigusi.

21. Sellele vaatamata tuleb märkida, et asutamislepingu artiklites 48–51 ette nähtud eesmärgi ehk ühenduse piires töötajate liikumisvabaduse saavutamisele aitaks kaasa see, kui tööhõivetingimused, sealhulgas sotsiaalkindlustust käsitlevad õigusnormid oleksid erinevates liikmesriikides võimalikult sarnased. Nimetatud eesmärgi saavutamine satub ohtu ja muutub keerulisemaks, kui sotsiaalkindlustust käsitlevate õigusnormide liigsed erinevused tulenevad ühenduse õigusest. Seega tuleb asutamislepingu artikli 51 alusel kehtestatavate ühenduse sotsiaalkindlustust käsitlevate õigusnormide puhul hoiduda täiendavate erinevuste juurutamisest lisaks neile erinevustele, mis niigi tulenevad siseriiklike õigusaktide ühtlustamata jätmisest.

22. Määruse nr 1408/71 artikkel 73 kehtestab võõrtöötajate suhtes kaks erinevat süsteemi sõltuvalt sellest, kas nende suhtes kohaldatakse Prantsusmaa õigusakte või mõne muu liikmesriigi õigusakte. Seega tekitab see artikkel siseriiklikest õigusaktidest tulenevate erinevustele lisaks täiendavaid erinevusi ja seeläbi takistab asutamislepingu artiklites 48–51 ette nähtud eesmärgi saavutamist.

23. Artikli 73 lõike 2 õiguspärasuse hindamisega seoses tuleb märkida, et võrdse kohtlemise põhimõtte keelab mitte pelgalt avaliku diskrimineerimise kodakondsuse alusel, vaid ka igasugused varjatud diskrimineerimise vormid, mille puhul muude eristavate kriteeriumite abil saavutatakse tegelikult sama tulemus.

24. Just sellise diskrimineerimisega on tegemist, kui artikli 73 lõikes 2 viidatud kriteeriumi kasutatakse selleks, et määrata kindlaks võõrtöötaja perehüvitiste suhtes kohaldatavad õigusaktid. Ehkki üldiselt võttes rakendatakse Prantsusmaa õigusaktides sama kriteeriumi ka selleks, et määrata kindlaks Prantsusmaa territooriumil töötava Prantsuse töötaja õigus perehüvitistele, ei saa see kriteerium ühelgi juhul olla sellele töötajaterühmale samaväärse tähendusega, kuna pereliikmete väljaspool Prantsusmaad elamise probleem seondub eelkõige võõrtöötajatega. Järelikult ei taga see kriteerium asutamislepingu artiklis 48 sätestatud võrdse kohtlemise põhimõtte järgimist ning seega ei või seda kriteeriumi kasutada siseriiklike õigusaktide kooskõlastamisel, mis on asutamislepingu artiklis 51 ette nähtud ühenduse piires töötajate liikumisvabaduse võimaldamiseks kooskõlas artikliga 48.

25. Eeltoodust tuleneb, et määruse nr 1408/71 artikli 73 lõige 2 on õigustühine niivõrd, kui sellega välistatakse Prantsusmaa õigusaktide kohaldamisalasse kuuluvatele töötajatele Prantsusmaa perehüvitiste maksmine pereliikmete eest, kes elavad teise liikmesriigi territooriumil.

26. Artikli 73 lõige 2 õigustühisuse tagajärgede osas tuleb märkida, et oma 27. veebruari 1985. aasta otsuses (kohtuasi 112/83: Société des produits de maïs SA v. Administration des douanes et droits indirects, EKL 1985, lk 732) otsustas Euroopa Kohus, et kaalukate põhjuste olemasolul annab asutamislepingu artikli 174 teine lõik Euroopa Kohtule õiguse otsustada, igal konkreetsel juhul eraldi, milliseid tühiseks tunnistatud määruse tagajärgi loetakse siiski kehtivaks.

27. Kuna nõukogul ei ole veel õnnestunud leida määruse nr 1408/71 artiklis 98 ette nähtud ühetaolist lahendust, tuleks erandkorras arvesse võtta asjaolu, et Prantsusmaal on võimaldatud pika aja vältel säilitada tegevuspraktika, mis on küll kooskõlas määrusega nr 1408/71, ent millel puudub asutamislepingu artiklitest 48 ja 51 tulenev õiguslik alus.

28. Neid asjaolusid arvestades tuleb otsustada, võttes arvesse kaalukat põhjust, milleks on vajadus tagada õiguskindlus nii avalike kui erahuvide osas, et põhimõtteliselt ei saa käesoleva otsuse tegemisele eelnenud perioodide eest makstud perehüvitisi vaidlustada.

29. Seega, kui Euroopa Kohus kasutab asutamislepingu artikli 177 alusel toimuva menetluse käigus võimalust piirata meetme õigustühiseks tunnistamise tagasiulatuvat mõju, on tal ka õigus otsustada, kas tema otsuse mõju ajalise piiramise erandi võib teha eelotsusetaotluse esitanud kohtus menetluse algatanud osapoole kasuks või ka mis tahes muu isiku kasuks, kes toimis selle osapoolega sarnaselt enne asjaomase meetme õigustühisuse kinnitamist, või – vastupidi – kas õigustühiseks tunnistamine, mis on kohaldatav ainult tulevikus, on piisav õiguskaitsevahend ka nende isikute jaoks, kes algatasid õigeaegselt oma õiguste kaitseks kohtuvaidluse.

30. Käesoleval juhul tuleb otsustada, et määruse nr 1408/71 artikli 73 lõike 2 õigustühisusele ei saa tugineda selleks, et toetada enne käesoleva otsuse tegemisele eelnenud perioodidega seotud pereküvitiste nõudeid; erandiks on aga need töötajad, kes on kohtumenetluse algatanud või vastava nõude esitanud juba enne käesoleva otsuse kuupäeva.

31. Eeltoodut arvestades ei ole vaja vastata esimese küsimuse teisele osale, mis puudutab määruse nr 1408/71 artikli 73 lõike 2 edasist kohaldamist, ega teisele küsimusele, mis puudutab artikli 73 lõikes 2 sisalduva sõna "elamine" tõlgendamist.

Kohtukulud

32. Kreeka valitsuse, Itaalia valitsuse, Prantsuse valitsuse ning Euroopa Ühenduste Nõukogu ja Euroopa Ühenduste Komisjoni poolt Euroopa Kohtule märkuste esitamisel kantud kulused ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastates Prantsusmaa Cour de cassation'i poolt 11. jaanuari 1984. aasta otsusega esitatud küsimustele, otsustab:

1) Määruse nr 1408/71 artikli 73 lõige 2 on õigustühine niivõrd, kui sellega välistatakse Prantsusmaa õigusaktide kohaldamisalasse kuuluvatele töötajatele Prantsusmaa pereküvitiste maksmine pereliikmete eest, kes elavad teise liikmesriigi territooriumil.

2) Määruse nr 1408/71 artikli 73 lõike 2 õigustühisusele ei saa tugineda selleks, et toetada enne käesoleva otsuse tegemisele eelnenud perioodidega seotud pereküvitiste nõudeid; erandiks on aga need töötajad, kes on kohtumenetluse algatanud või vastava nõude esitanud juba enne käesoleva otsuse kuupäeva.

Mackenzie Stuart

Everling

Bahlmann

Joliet

Bosco

Koopmans

Due

Galmot

O'Higgins

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 15. jaanuaril 1986. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

P. Heim

A. J. Mackenzie Stuart